

ВАКЦИНОПРОФІЛАКТИКА ГЕПАТИТУ В СЕРЕД ВИХОВАНЦІВ ДИТЯЧИХ ІНТЕРНАТНИХ УСТАНОВ

Хоронжевська-Муляр І.С., Шахгільдян Й.В., Мартинюк Г.А., Шевченко Г.М.,
Резніков А.П., Кузін С.М., Михайлов М.І., Попова О.Є.

Рівненська обласна санепідстанція

вул. Котляревського, 3, м. Рівне, 33000, e-mail: oblslses@icc.rv.ua

НДІ вірусології ім. Д.І.Івановського РАМН, м.Москва, Росія

Резюме. Проведені дослідження показали, що вихованці дитячих інтернатних установ відносяться до групи високого ризику інфікування ГВ і серед них необхідно обов'язково проводити вакцинопрофілактику цієї інфекції. Дані дослідження показали доцільність проведення передвакцинального скринінгу на маркери ГВ вихованців інтернатів з економічної точки зору.

Ключові слова: вірусний гепатит В, діти інтернатних установ, вакцинопрофілактика.

Вірусний гепатит В (ГВ) відносять до інфекцій, які керуються засобами специфічної профілактики. Сьогодні очевидні переваги універсальної тактики вакцинопрофілактики, яка включає вакцинацію новонароджених, підлітків і осіб, які відносяться до груп підвищеного ризику інфікування ГВ.

На території України універсальна тактика вакцинопрофілактики ГВ застосовується недостатньо у зв'язку з відсутністю необхідних коштів, щеплення проти ГВ проводять, в основному, лише серед новонароджених і медичних працівників.

Тому, незважаючи на те, що ГВ відносять до керованих інфекцій, на територіях, де не в повному об'ємі проводиться вакцинопрофілактика цієї інфекції, епідемічному процесу притаманні закономірності некерованої інфекції.

Вихованці дитячих інтернатних установ відносяться до групи високого ризику інфікування вірусом ГВ. В закритих дитячих колективах нерідко формуються вогнища ГВ, поширення НВ-вірусної інфекції там може проходити як штучним, так і природним шляхом.

Проведення вакцинопрофілактики ГВ серед осіб груп ризику пов'язані також з питанням необхідності передвакцинального скринінгу на наявність маркерів НВ-вірусної інфекції.

За рекомендаціями ВООЗ передвакцинальний скринінг може мати значення лише з економічної точки зору, це очевидно для груп підвищеного ризику інфікування НВ-вірусом (Грошейде П., Ван Дамм П., 1996, Михайлов М.І., Шахгільдян Й.В., 1998).

Метою роботи було вивчення епідемічної ефективності і особливостей імуногенної активності вакцини Engerix-B при проведенні вакцинопрофілактики вірусного гепатиту В серед вихованців дитячих інтернатних установ з обтяженим преморбідним фоном і оцінка доцільності передвакцинального скринінгу серед них.

Матеріали і методи. На наявність маркерів ГВ (HBs Ag, анти- HBs, анти- HBs сумарні) були обстежені 623 дітей популяції віком від 7 міс. до 14 років і 487 вихованців 5 дитячих інтернатних установ Рівненської області із них дітей до 14 років було 410 осіб).

Щепленнями проти ГВ вакциною Engerix-B були охоплені 87 вихованців дитячих інтернатів. Через 10 років після завершення курсу вакцинації 30 вихованців були повторно обстежені на HBsAg і анти- HBs.

Дослідження сироваток проводили в НДІ вірусології ім. Д.Й. Івановського РАМН. Маркери HB-вірусної інфекції визначали методом імуноферментного аналізу (ІФА) з допомогою тест-систем Н.Новгородського НДІ епідеміології і мікробіології МЗ РФ.

Концентрації анти- HBs визначали з допомогою тест-систем СП "ДИА-плюс" фірми Хоффман Ла Рош (Швейцарія).

Результати дослідження. При визначенні частоти виявлення маркерів ГВ(HBs Ag, анти-HBs, анти- HBs сумарні) серед 410 дітей інтернатів ці маркери в сумі були виявлені у 116 (28,3 %) дітей, в тому числі HBsAg у 34 дітей(8,3 %), анти-HBs – у 56(13,7 %), лише анти-HBs сумарні у 26(6,3 %). А серед дитячого населення популяції ці показники були достовірно нижчими: сума маркерів ГВ була виявлена у 8,0% дітей, в тому числі HBsAg – у 1,6 % дітей, $p < 0,001$.

Найбільш часто джерела HB-вірусної інфекції виявляли у вихованців інтернатів з патологією центральної нервової системи (ЦНС). Серед 172 дітей з патологією ЦНС маркери ГВ були виявлені у 52,9 %, а серед 112 практично здорових вихованців - 19,6 %. У вихованців з патологією ЦНС HBsAg був виявлений у 17,4 %, в тому числі у 28,6% в сукупності з HBs-антигенемією. Найбільш високі показники виявлення HBsAg були у осіб з хворобою Дауна-40,0 %, у вихованців з олігофренією-17,9 % і серед хворих ДЦП-у 7,9%. В той же час серед 112 вихованців інтернатів без виявленої патології HBsAg був тестований лише у 2,7 % осіб.

Дані дослідження показали доцільність проведення передвакцинального скринінгу на маркери ГВ вихованців дитячих інтернатів із економічної точки зору.

Спостереження за прищепленими вихованцями спецінтернату з захворюваннями ЦНС, які перед початком імунізації були серонегативними, показали, що через місяць після третього щеплення ні у кого із прищеплених не було тестовано HBsAg в сироватці крові, а у 96,2 % були виявлені антитіла

до HBsAg, у 21,0 % вихованців відмічались низькі концентрації антитіл, у 15,8 %- середні, у 63,2 % - високі.

При обстеженні 30 прищеплених дітей через 10 років після закінчення курсу вакцинації ні у кого із них не було виявлено HBsAg, а у 53,3 % були виявлені анти-HBs в протективних титрах, але у половини із них концентрації антитіл були низькими. Серед 57 вихованців інтернатів, у яких були виявлені природні анти-HBs, концентрації їх були наступні: низькі (10-100 МЕ/л) - у 68,4 %, середні (100-500 МЕ/л) - у 21,1 %, високі (500- більше 1000 МЕ/л) - у 10,5 %.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що вихованці дитячих інтернатних установ відносяться до групи високого ризику інфікування ГВ і серед них необхідно обов'язково проводити вакцинопрофілактику цієї інфекції. Дані дослідження показали доцільність проведення передвакцинального скринінгу на маркери ГВ вихованців інтернатів з економічної точки зору.